

חוק עזרה משפטית למדינות חוץ [נוסח משולב], תשל"ז-1977*

1. בחוק זה –

תגרות

"מסמך-חוץ משפטי" – מסמך בעל משמעות משפטית הקודם לפתיחת הליכים משפטיים או המתכוון למנוע הליכים משפטיים או לשמור על זכות קיימת, ושדיני הארץ שבה נעשה מחייבים שייערך בידי בעל כהונה משפטית, או שיימסר באמצעותו, או שמסירת המסמך באמצעותו מקנה לפי דיני אותה ארץ תוקף יתר למסירה או לנאמר במסמך או בחלק ממנו;

"רשות-חוץ שיפוטית" – בית משפט או בית דין מוסמך במדינת חוץ וכל רשות אחרת שמדינת חוץ הודיעה שהיא רשות שיפוטית לענין עזרה משפטית.

2. בית משפט רשאי להמציא מסמכים הבאים מרשות-חוץ שיפוטית ומסמכי-חוץ משפטיים.

המצאת מסמכים

3. (א) רשאי בית משפט, לפי בקשת רשות-חוץ שיפוטית שהוגשה בצורה ובדרך שנקבעו בתקנות, לצוות על גביית עדות, על הצגת מסמכים, על תפיסת מסמכים או חפצים אחרים, על עריכת חיפוש או על ביצוע פעולה משפטית אחרת, והכל בכפוף להוראות כל דין החל בישראל על ביצוע פעולות אלה, וזאת אם יש בחוק זה הוראה אחרת.

צו לגביית עדות ופעולות משפטיות אחרות

(ב) רשאי בית משפט, לפי בקשת רשות-חוץ שיפוטית, לצוות כי גביית עדות או הצגת מסמכים ייעשו שלא בדרך שבה היו נעשות במשפט המתברר לפניו.

4. ציווה בית המשפט על גביית עדות לפי סעיף 3(א), רשאי הוא לקבוע באותו צו שהעדות תיגבה בפני אותו בית משפט או בפני הרשם או, בתנאים ובסייגים שימצא לנכון לקבוע, בפני אדם אחר שפורש בצו והסכים לגבות את העדות.

הסמכה לגביית עדות

5. הוראות פרק י"ג לפקודת החוק הפלילי, 1936, יחולו על עדות הניתנת לפי חוק זה.

תחולת פקודת החוק הפלילי

6. (א) הגיעו לפי חוק זה חפצים או מסמכים (להלן – חפצים) לרשותו של בית המשפט, בין על פי צו חיפוש ובין בדרך אחרת, והם דרושים לרשות-החוץ השיפוטית כראיה בהליך פלילי, רשאי בית המשפט לצוות על מסירתם לידיה או לידי אדם שקבעה, הכל בתנאים שבית המשפט ראה להתנותם לשם הכטחת בטיחותם של החפצים ושמירתם.

מסירת חפצים למדינות חוץ

(ב) בית המשפט רשאי למסור לרשות-החוץ השיפוטית, במקום המסמך שהגיע לרשותו כאמור, העתק מאושר או העתק צילומי מאושר שלו, וזאת אם ביקשה רשות-החוץ השיפוטית במפורש למסור את המסמך במקורו.

(ג) לא יצווה בית המשפט כאמור בסעיף קטן (א) אלא אם ראה שנתקיימו כל אלה:

(1) ניתנה לכל הטוען לזכות או לענין החפץ, והוא ומקום מגוריו ידועים

לבית המשפט, הזדמנות להשמיע את טענותיו בבית המשפט;

(2) החפץ אינו דרוש בהליכים התלויים ועומדים בישראל;

* נקבע בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת ביום כ"ו בשבט תשל"ז (14 בפברואר 1977) לפי סעיף 16 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948.

נוסח זה בא במקומו של חוק העזרה המשפטית למדינות זרות, תשט"ז-1956; ס"ח תשט"ז, עמ' 91; תשל"ב, עמ' 147; תשל"ה, עמ' 16; תשל"ו, עמ' 240.

1 ע"ר 1936, תרט' 1, עמ' 263.

(3) הוכחח להנחת דעתו של בית המשפט, כי החפץ יחזור בהקדם האפשרי אליו או אל מי שבית המשפט יורה.

(ד) בית המשפט רשאי, על פי בקשת היועץ המשפטי לממשלה, לוותר על החזרת החפץ, זולת אם התנגד לכך בעל זכות בחפץ.

(ה) בית המשפט שהוחזר אליו החפץ רשאי לצוות שהחפץ יימסר לאדם שממנו נלקח, או שינהגו בו בדרך אחרת כפי שיוורה.

7. בית המשפט רשאי שלא לצוות על מסירתם של חפצים לידי רשות-חוץ שיפוטית או על עריכת חיפוש או על תפיסת חפצים, אם נראה לו כי הפעולות האמורות מבוקשות לצרכי הליכים בעבירה בעלת אופי מדיני.

סמכויות בית המשפט בעבירות בעלות אופי מדיני

8. היה בא כוחו של בעל דין רשאי לחקור עד, רשאי בית המשפט להרשות שהחקירה תיעשה אף על ידי מי שאינו רשאי לנהל לפני בית משפט משא ומתן בשכר מטעמו של אדם אחר, ובלבד שהוכח להנחת דעתו של בית המשפט, שהאדם המבקש לחקור את העד מטעם בעל הדין מוסמך לכך בארץ אשר ממנה באה הבקשה לגביית העדות.

חקירת עד על ידי בא כוחו של בעל דין

9. (א) ביקשה רשות-חוץ שיפוטית כי עציר או אסיר יתייצב אישית בהליכים שלפניה, לשם מתן עדות או לשם עימות, רשאי בית משפט – על פי בקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו ואם הסכים לכך העציר או האסיר בפני בית המשפט – להורות שהעציר או האסיר יועבר באורח זמני לארץ שבה הוא מתבקש להתייצב, ובלבד שהוכחח, להנחת דעתו של בית המשפט, כי יחזק שם במעצר או במאסר בתנאים דומים ככל האפשר לתנאים שבהם היה נתון במשמורת בישראל וכי יחזור לישראל לא יאוחר מתום התקופה שיקבע בית המשפט לפי סעיף קטן (2).

העברת אסירים ועצירים לחוץ לארץ

(ב) בית המשפט יסביר לעציר או לאסיר את זכותו שלא להסכים להעברתו לחוץ לארץ, ורשאי הוא שלא להורות כאמור בסעיף קטן (א) אם, בין השאר, נוכחותו של העציר או האסיר הכרחית בהליכים פליליים התלויים ועומדים בישראל או אם קיימים שיקולים מכריעים אחרים המתנגדים להעברת העציר או האסיר לארץ שבה הוא מתבקש להתייצב.

(ג) בית המשפט יקבע את תקופת שהותו של העציר או האסיר בארץ שבה הוא מתבקש להתייצב, בהתחשב בזמן הדרוש לשמיעת עדותו או לכיצוע העימות כמבוקש, אולם תקופה זו לא תעלה על ששה חדשים ותהא קצרה מהתקופה שבה מותר להחזיק את העציר או האסיר במשמורת בישראל.

(ד) אדם שנמסר לשלטונות מדינת חוץ לפי סעיף זה, רואים, לכל ענין, את תקופת מעצרו או מאסרו מחוץ לישראל כתקופה שהוא נושא בה את מאסרו בישראל, ורואים את החזקתו במעצר או במאסר מחוץ לישראל כאמור – כהחזקה במשמורת בישראל.

10. עציר או אסיר במדינת חוץ שנמסר לישראל לצורך התייצבות לפני רשות שיפוטית ישראלית, יהא מותר להחזיקו, בתקופת שהותו בישראל, במאסר במקום שיוורה נציב בתי הסוהר, אם ביקשה זאת רשות שיפוטית באותה מדינת חוץ, או אם הסכימה לכך, ולתקופה שביקשה או הסכימה לה.

החזקת עציר או אסיר מחוץ לארץ במשמורת

11. אין להשתמש בסמכויות לפי חוק זה להסגרת אדם לחוץ לארץ כדי שיועמד שם לדין על עבירה שעבר, או כדי שישא עונש שהוטל עליו על עבירה כאמור, ואין להשתמש בהן כדי להעמיד לדין אדם, שנמסר לישראל כאמור בסעיף 10, על עבירה שביצע לפני שנמסר, או כדי לאסרו לשם נשיאת עונש שהוטל עליו בישראל על עבירה כאמור.

הסמכויות אינן תחליף להליכי הסגרת

12. לא תיעשה פעולה מכוח חוק זה אם היא עלולה, לדעת היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו, לפגוע בריבונות מדינת ישראל, בכטחונה או בכלל מכללי תקנת הציבור.

אימתי אין מבצעים פעולה מכוח חוק זה

13. שר המשפטים רשאי להורות שפעולות מכוח חוק זה, כולן או מקצתן, לא ייעשו לפי בקשת רשות שיפוטית או אזרח של מדינה הנמנעת מביצוע פעולות כאלה לבקשת בתי משפט או אזרחים של ישראל, או שאינה מעניקה לגביהם הקלות כהקלות המוענקות לפי חוק זה.

מניעת פעולות

14. נקבעו בהסכם בין ישראל לבין מדינת חוץ הוראות בענינים המפורטים להלן והתקנו תקנות לביצוען, יהיה להן חוקף של דין על אף האמור בחוק זה או בכל חוק אחר:

תקפם של הסכמים בין-לאומיים מטויימים

(1) המצאת מסמכים, הוכחתם, אימותם ואישורם;

(2) גביית עדות, הצגת מסמכים או ביצוע כל פעולה משפטית אחרת;

(3) מתן סעד משפטי ללא תשלום לאזרחי מדינות חוץ או לתושביהן;

(4) פטור מאגרות בית משפט, ממס בולים ומתשלומים אחרים בשל פעולות המבוצעות מכוח חוק זה או הכרוכות באכיפת פסקי-דין חוץ;

(5) פטור אזרחי מדינות חוץ או תושביהן מערובה לכושר פרעון בתובענות, בערעורים ובבקשות לאכיפת פסקי דין.

15. תעודה של שר החוץ האומרת שמדינה פלוגנית הודיעה, כי רשות פלוגנית היא רשות שיפוטית לענין עזרה משפטית, תהא ראייה למתן ההודעה.

תעודת שר החוץ

16. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות תקנות בדבר קביעת בתי המשפט המוסמכים, צורת הבקשה להמצאת מסמכים, דרך הגשתה ודרכי ההמצאה, ולרבות תקנות הקובעות אגרות והפטרות מהן.

ביצוע ותקנות

חיים י' צדוק
שר המשפטים